

Förord till boken *Portarna till matematiken*

Tomas Malm

© 2025 Tomas Malm & Didymos Bokforlag

Version: 4 december 2025

Förordet till boken finns på <https://didymos-bokforlag.com/portarna-till-matematiken>

Innehåll

Boken är skriven för personer med ett allmänt intresse för eller med ett mer specifikt filosofiskt intresse för matematik och vetenskap. Den kan även tänkas vara givande som bredivläsning för åtminstone somliga studenter på teoretiskt gymnasium eller inledande kurser för högre utbildningar.

Jag har haft tre övergripande syften i tankarna under arbetet med boken:

- Att tillhandahålla olika nycklar som kan bistå läsaren i att hitta tänkandet i och omkring matematiken, samt komma vidare med sina eventuella studier.
- Att teckna en lagom helhetsbild av ämnet eller olika aspekter av det, vilket (åtminstone för mig personligen) känns tillfredsställande.
- Att erbjuda viss matematisk, idéhistorisk eller filosofisk fördjupning kring ämnets grunder och nyckelbegrepp, för den läsare som önskar det.

I termer av teknisk svårighet och förkunskap ligger texterna i nivå med grundskola eller inledande gymnasiekurser. Undantaget är några få ställen, där även innehåll från senare gymnasiekurser knyts an till. Åtminstone på så sätt är de skrivna för allmän publik. Men i vilken utsträckning man har nytta och behållning av, eller känner intresse för, olika kapitel och avsnitt är förstås högst individuellt.

Ibland förutsätts viss (dock helt minimal) kännedom om SPM-logikens (sats-, predikat- och mängdlogik) begrepp och skrivsätt. Dessa är gemensamma grundkunskaper för både studenter i matematiska ämnen och i modern filosofi. Jag går inte igenom dessa grunder i den här boken, då de är lätta att tillägna sig på annat håll.

Vissa delar av texterna har en mer ”populärvetenskaplig” framtoning. Andra delar av dem går lite mer på djupet kring någon teoretisk aspekt (ibland bara som ett ytterligare fördjupande avsnitt av något kapitel). Gemensamt för alla delar av boken är dock att värdet av klarhet och egen förståelse överlag betonas. Detta både därför att det gör själva studiet

av ämnet mer lustfyllt och meningsfullt, och därför att det faktiskt hjälper en att komma vidare.

Filosofin som verksamhet och tradition/kulturström (innefattande olika berömda filosofer) samt det humanistiska bildningsperspektivet finns ständigt med i bakgrunden. En svensk filosof som varit av betydelse för mitt eget reflekterande kring ämnet matematik är Sören Stenlund (1943–2019, professor i teoretisk filosofi vid Uppsala universitet fram till sin pension), mer specifikt med motivet talen som en sorts operativa symboler.

För arbetet med texterna vill jag rikta ett varmt tack till mina vänner Stefan Johansson, Gustaf Ullman och Björn Wängberg för givande samtal kring olika aspekter av ämnena för boken. Björn, som själv är matematiklärare (under många år för waldorfskola, numera vid folkhögskola) och engagerad i filosofin, är den som jag främst har samtalat och bollat med kring innehållet.

Till boken finns även planerat för en del extramaterial, som kan komma att byggas på och uppdateras då och då. Extramaterialen utgörs av ytterligare/fördjupande uppsatser kring olika ämnen, övningar (problem och teorifrågor) samt litteraturförteckning och uppslag för vidare studier. Dessa går att beställa som digitala filer (PDF:er) via bokens webbsida.¹ Därtill bygger en hel del av innehållet i den här boken på författarens mer omfattande studie *Den första matematiken* (publicerad år 2020–2021), som även den finns tillgänglig som portföljer av digitala artiklar via förlagets webbsajt.²

¹<https://didymos-bokforlag.com/portarna-till-matematiken/>

²<https://didymos-bokforlag.com/den-forsta-matematiken/>